

Bijlage 6: Pestprotocol

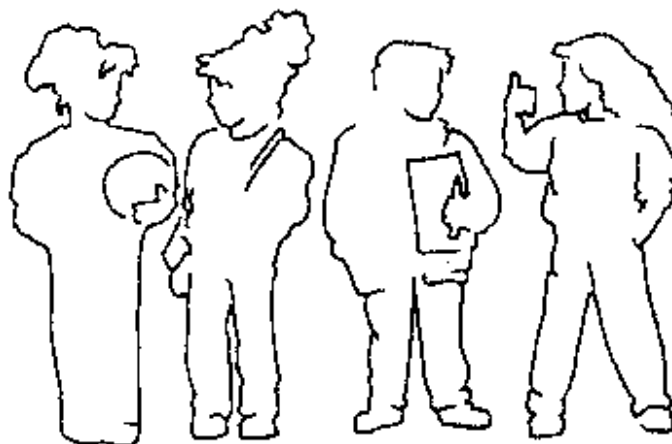
<p>Schoolveiligheidsplan</p> <p>Bijlage 6: Pestprotocol</p> <p>Versie: febr. 2013 Besproken door team: 2 nov. 2015 Herziene versie: 27 nov. 2015 (P.S., sl)</p> <p>Status:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besproken door MR op: .... dec. 2015 • Vastgesteld door MR op: .... – dec. 2015 <p>Verzendklaar voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gmr - Directeur-bestuurder	<p>Vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuur: • GMR:
---	---

Inhoudsopgave Pestprotocol

1. Inleiding	3
2. Doel	4
3. Voorwaarden	4
4. Preventie pestgedrag	5
5. Aanpak van pestgedrag	7
A. Stappen	7
B. Consequenties	8
6. Tips en adviezen	9
A. voor leerkrachten	9
B. voor ouders	10

Motto:

Doe niets bij een ander, wat je zelf ook niet prettig zou vinden!

Inleiding

Pesten wordt omschreven als langdurig lichamelijke en/of psychisch geweld van één persoon of groep tegen een enkeling die niet in staat is om zich te verweren. Het gaat niet om een incident, iets wat bij plagen meestal wel het geval is. Er is geen sprake van gelijkwaardigheid. Pesten is een ongelijke machtsstrijd. Er is altijd dezelfde winnaar en verliezer. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

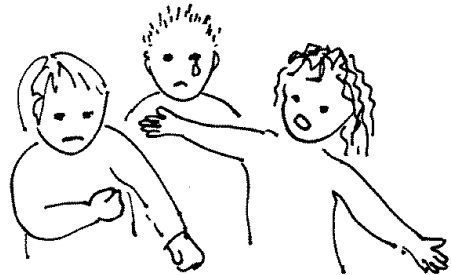
Soorten pesterijen zijn:

- Verbale pesterijen:
Opmerkingen maken over iemand, schelden over uiterlijk, naam, familie of gewoonte. Ook valt hier onder het uiten van bedreigingen.
- Fysiek geweld:
Slaan, schoppen, knijpen e.d. Iemand buiten school opwachten.
- Indirecte pesterijen:
Het buitensluiten van iemand of over roddelen. Iemand voortdurend ergens de schuld van geven. Iemand's spullen afpakken.

Oorzaken van pesten of gepest worden kunnen zijn:

- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Sociaal emotionele problemen
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt
- Een problematische thuissituatie

We willen ook proberen duidelijk onderscheid te maken tussen pesten, plagen en ruzie. Tegenwoordig worden al deze vormen vaak "pesten" genoemd. **Pesten** hebben we hierboven beschreven. **Plagen** is een vorm van omgaan met elkaar, waarin het gaat om gelijkwaardigheid; het is éénmalig en je kunt er samen om lachen. Plagen kan wel evolueren in pesten. Opletten hierbij is gewenst. **Ruzie** is in principe een eenmalig meningsverschil, waarbij beide partijen zichzelf goed kunnen verdedigen.

Doel

Elk kind is een uniek schepsel van God. Daarom proberen wij op onze school aan ieder kind naar vermogen ontwikkelings- en ontplooiingsmogelijkheden bieden.

Door dit pestprotocol maken we de regels en afspraken duidelijk en kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Voorwaarden

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

1. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)
2. De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, bespreken we dit onderwerp regelmatig met de kinderen, aan de hand van onze gedragsregels voor de kinderen.
3. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders), dat signaleren en duidelijk stelling nemen, met behulp van dit protocol.
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak.
5. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert voor een van de betrokken partijen, dan is de inschakeling van een andere persoon nodig. Die kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Preventie pestgedrag

Op onze school is de leerkracht het eerste aanspreekpunt. Verder is er op school een interne contactpersoon. Door middel van een brievenbus kunnen de leerlingen contact met haar zoeken als ze met een probleem zitten. Als contactpersoon is Heleen Klaren aangesteld. Bij langdurige afwezigheid wordt deze functie vervuld door Judith van Ommen (toev. P.S.).

En in derde instantie is er een externe vertrouwenspersoon.

We stellen regelmatig een gedragsregel voor de kinderen aan de orde (zie kader). Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is namelijk het afspreken van regels.

Hiernaast maken we gebruik van een methode voor sociaal emotionele ontwikkeling. Ook in de bijbelverhalen laten we zien hoe je als kind van God met elkaar omgaat.

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde.

Gedragsregels voor de kinderen.

1. God vindt mij belangrijk. De ander is als mens net zo belangrijk als ik.
2. Ik ben belangrijk voor de groep en zal meewerken aan een goede sfeer op school.
3. Ik zorg er voor dat iedereen er bij hoort en mee mag doen met de gezamenlijke spelletjes en andere bezigheden.
4. Ik praat netjes tegen de ander en scheld hem of haar niet uit.
5. Ik praat goed over de ander, aan roddelen doe ik niet mee.
6. Iedereen heeft wel eens ruzie. Ik doe mijn best om de ruzie uit te praten.
7. We lachen met elkaar en niet om elkaar.
8. Ik doe de ander geen pijn en kom niet aan een ander kind als de ander dat niet wil.
9. Als ik zie dat iemand erg wordt gepest, of als ik zelf erg word gepest, vertel ik dat aan de meester of juf (dat is geen klikken).
10. Ik ga netjes om met de spullen van de school en ben zuinig op de spullen van anderen.

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

Zowel de gedragsregels voor de kinderen als groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Het voorbeeld van de leerkrachten en thuis de ouder(s)/verzorger(s) van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Ook voor leerkrachten hebben we gedragsregels opgesteld.

Gedragsregels voor de leerkrachten

1. We realiseren ons dat we gezag hebben gekregen van God over de ander en gaan daar zorgvuldig mee om.
2. We geven de ander geen seksueel getinte aandacht.
3. We discrimineren niet. Dit betekent dat we de ander op geen enkele manier achterstellen of een voorkeursbehandeling geven. Ook geven we geen uiting aan racistische opvattingen.
4. We spreken de ander niet aan op uiterlijk of seksuele geaardheid.
5. We gaan integer om met de ander. Dus vallen we iemand niet lastig (fysiek of psychisch), bedreigen of negeren niemand.
6. We gaan zorgvuldig om met eigendommen van anderen.
7. Ieders mening is belangrijk. We hebben daar respect voor.
8. We zijn geïnteresseerd in het privé-leven van de ander, maar respecteren eventuele terughoudendheid daarin.
9. We houden ons aan deze gedragsregels en we zien er op toe, dat deze regels ook door anderen worden gehandhaafd.
10. We zijn allemaal verantwoordelijk voor alle leerlingen.
11. We zijn allemaal verantwoordelijk voor alle ruimtes in de school.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouder(s)/verzorger(s) naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Aanpak van pestgedrag

Voorafgaand: Soms heeft de leerkracht het idee, dat er sprake is van onderhuids pesten. In dit geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

Om dit pestprotocol goed te laten functioneren, maken we notities in Parnassys. Dat wil zeggen dat we zoveel mogelijk gegevens noteren als er sprake is van pestgedrag. We doen dit o.a. om onze tussenkomst te structureren en om later terug te kunnen halen wat er precies gebeurd is. Verder is het van belang in de communicatie naar de ouders toe. Voor de gepeste leerling en de pester wordt er een notitie gemaakt in Parnassys . Bij iedere melding omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Dit kan bijvoorbeeld door bijvoorbeeld de gebeurtenis op te schrijven. Bij pestgedrag worden de ouders op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

A. Stappen

Wanneer leerlingen elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1

Er eerst zelf (en samen) uit zien te komen.

Stap 2

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Eventueel kan een "getuige" (een ander kind, die voor het gepeste kind op wil komen) dit ook melden bij de leerkracht.

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. We adviseren de leerlingen met klem, dat ze er thuis over moeten praten. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij onsequenties). ouder(s)/verzorger(s) worden hierbij ingelicht.

B. Consequenties/straffen:

Als stap 1 tot en met 4 geen positief resultaat hebben opgeleverd, gaat de leerkracht in fasen de pester bestraffen. De leerkracht neemt duidelijk stelling in vóór de gepeste leerling.

De straf is opgebouwd in 4 fasen; afhankelijk van hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en/of geen verbetering toont. Zijn alle aangegeven punten aan de orde geweest dan ga je naar de volgende fase. De volgorde mag je zelf bepalen.

Dit zijn suggesties:

Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor één periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2:

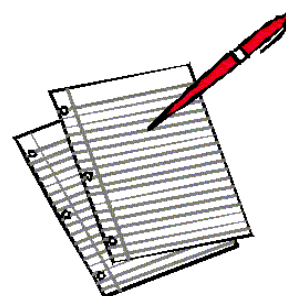
- Een gesprek met de ouder(s)/verzorger(s), als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
- De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het logboek en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden na overleg met het bevoegd gezag.

Tips en adviezen

A. Voor leerkrachten:

Begeleiding van de gepeste leerling:

1. Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
2. Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
3. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
4. Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
5. Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
6. Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
7. Sterke kanten van de leerling benadrukken.
8. Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
9. Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)

Begeleiding van de pester:

1. Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
2. Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste. Excuses laten aanbieden.
3. In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
4. Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest - belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
5. Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
6. Contact tussen ouder(s)/verzorger(s) en school; elkaar informeren en overleggen.
7. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
8. Advies geven om aan te sluiten bij een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
9. Inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

B. Voor ouder(s)/verzorger(s)

Begeleiding van gepeste kinderen:

1. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
2. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
3. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
4. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
5. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
6. Het gepeste kind niet over-beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van pesters:

1. Neem het probleem van uw kind serieus.
2. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
3. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
4. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
5. Besteed extra aandacht aan uw kind.
6. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
7. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
8. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.